

Woeker is 1) veel te hoge *rente*, te veel geld boven het geleende, of 2) ongeoorloofde winst, onwettige winst, verkregen door misbruik te maken van iemands anders nood en verlegenheid.

Het woord komt van het oud-Engelse woord *wocor*, dat 'vrucht, rente', vgl. *woekeren*, dat 'groter worden' betekent. 'Woeker' kreeg een ongunstige betekenis doordat de christelijke moraal het geven en ontvangen van buitensporige rente en het nemen van rente van armen veroordeelde.

Men verstaat onder 'woeker' gewoonlijk elk ongeoorloofd gewin, dat uit een verbintenis (leen, koop) getrokken wordt, zo bijv. het nemen van rente boven de gewone renten. In bijbels spraakgebruik staat het algemeen voor winst, heeft dus op zichzelf nog geen kwaad bijbegrip (Matt. 25: 27). De Heer zegt tegen de boze luie slaaf, die niets met zijn talent, het hem toevertrouwde geld, had gedaan:

Mt 25:27 Dan had je mijn geld bij de bankiers moeten brengen, en ik zou bij mijn komst het mijne met rente hebben teruggekregen.
(TELOS)

Luther vertaalt met 'woeker' (Exod. 22: 25. Lev. 25, 35 v.) het hebreeuwse woord *naeschacch*, d. i. het drukkende, bijtende, dat (in onderscheiding van *warbith*, *tarbith* = vermeerdering, overvloed), in het algemeen de rente beduidt, die men bij een leen van zijn broeder neemt (Dent. 23: 19), woordelijk: u zult van uw broeder geen woeker in geld, noch in voedsel, noch in enige andere zaak nemen, noch in enige zaak waarmee men woekeren kan.

Het verbod van rente te nemen van volksgenoten gaat uit van het grondbeginsel, dat slechts de armen behoeven te lenen, en hun te lenen zij een plicht der liefde tot de naasten en niet een middel tot verrijking.

Le 25:35 En wanneer uw broeder in armoede raakt en met lege handen staat, dan moet u hem steunen, [ook als] hij een vreemdeling en bijwoner is, zodat hij bij u in leven blijft.

Le 25:36 U mag geen rente of winst van hem nemen, maar u moet uw God vrezen, zodat uw broeder bij u in leven blijft.

Le 25:37 U mag uw geld niet met rente aan hem lenen en u mag uw voedsel niet tegen winst geven.

Le 25:38 Ik ben de HEERE, uw God, Die u uit het land Egypte geleid heeft om u het land Kanaän te geven om u tot een God te zijn.

(HSV)

Dat ondanks dit wettelijk verbod ook Israëlieten niet zelden van elkaar rente namen, zien wij uit Ps. 15 : 5; 109: 11; Spr. 28 : 8; Jer. 15 : 10; Ezech. 18: 8, 13; 22 : 12; Neh. 5; 7 10 v., waar ook het eerst procenten voorkomen (1% waarschijnlijk per maand, dus 12% per jaar).

Het was vergund van buitenlanders, niet-Joden, rente te nemen (Deut. 23: 20)

De 23:20 Van de buitenlander mag u rente vragen, maar van uw broeder mag u geen rente vragen, opdat de HEERE, uw God, u zegent in alles wat u ter hand neemt in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen.

(HSV)

Deze vergunning werd reeds in vroeger tijd tot volksgenoten, uitgestrekt, en later door de rabbijnen tot Jodengenoten (proselieten der poort).

Van de heidenen rente te nemen, zeggen de rabbijnen, is daarom bepaald, om de Joden met de Heidenen niet te vertrouwelijk te maken!

De armen te lenen zij een plicht der liefde tot de naasten en niet een middel tot verrijking. Zo heeft dan ook de Heer het indirect uitgesproken dat een discipel niet lene, om woekerwinst te nemen (Luk. 6: 34).

Lu 6:31 En zoals u wilt dat u de mensen doen, doet u hun ook evenzo.

Lu 6:32 En als u liefhebt hen die u liefhebben, wat voor dank hebt u? Immers, ook de zondaars hebben lief die hen liefhebben.

Lu 6:33 En als u goeddoet aan hen die u goeddoen, wat voor dank hebt u? Ook de zondaars doen hetzelfde.

Lu 6:34 En als u leent aan hen van wie u hoopt terug te ontvangen, wat voor dank hebt u? Ook zondaars lenen aan zondaars om evenveel terug te ontvangen.

Lu 6:35 Hebt daarentegen uw vijanden lief, en doet goed, en leent zonder iets terug te hopen; en uw loon zal groot zijn, en u zult zonen van de Allerhoogste zijn, want Hij is goedertieren over de ondankbaren en bozen.

Lu 6:36 Weest ontfermend, zoals ook uw Vader ontfermend is.

(TELOS)

Bronnen

Van Dale's Groot woordenboek der Nederlandse taal (13e uitgave), digitale versie, jaar 2000.

H. Zeller, *Bijbelsch Woordenboek voor het Christelijke volk*. Tweede deel K - Z. ('s Gravenhage: M.J. Visser, 1872) s.v. Woeker. Hieruit is op 16 sept.2013 tekst genomen en verwerkt. niet. Verrijk de Christipedia.nl door uw kennis toe te voegen.